

Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SĄJUNGOS SAVAITRAŠTIS

* 2013 m. sausio 25 d. *

Paminėtos 60-osios Vakarų srities štabo partizanų žūties metinės

Prieš 60 metus, 1953-ųjų sausio 17-osios rytą, Kelmės rajono Pužukų kaimo Ruko sodyboje žuvo paskutinio Lietuvos Vakarų srities štabo partizanai.

Sausio 17-osios rytą Kelmės kraštotoyros muziejaus direktorė Danutė Žalpienės iniciatyva buvo surengta pilietiškumo pamoka. Muziejaus renginių salė užpildė Kelmės mokyklų mokiniai, Lietuvos kariuomenės savanorių 605 kuopos kariai, Povilo Plechavičiaus Vietinės rinktinės Radviliškio kuopos kariai, Kelmės rajono savivaldybės atstovai ir Laisvės kovų dalyviai.

Renginio pradžioje tylos minute pagerbtini žuvusieji už Lietuvos laisvę. Peržiūrėtas pažintinis, dokumentinis filmas apie partizanų gyvenimą ir kovas. Pranešimą apie paskutinio Vakarų srities štabo likvidavimą ir srities vadą Antaną Bakši-Germantą skaite Kelmės krašto muziejaus muziejininkas Rimantas Serva. Apie rezistencijos laikotarpį Žemaitijoje prisiminimais pasidalijo atkurtos Lietuvos laisvės armijos sąjungos pirmininkė Irena Montvydaitė-Giedraitienė. Ji plačiai papasakojo ne vien apie savo tėcio, Žemaičių apygardos vado Vlado Montvydo-Žemaičio, partizaninį kelią, bet ir partizaninio karo ištakas ir reikšmę Lietuvai. Kai kurie renginio dalyviai, ypač jaunimas, pirmą kartą girdėjo apie Lietuvos laisvės armiją, jos įkūrimą ir reikšmę partizaniniame kare.

Renginio dalyviai nubyko į Pužukų kaimą prie paminklo, skirto Vakarų srities partizanų štabo atminimui, padėjo gėlių. Aplankytai ir kovotojų palaikų užkalsimo vieta Tylos gatvėje, tuo met toliau nuo miesto buvusi klampynė. Cia buvo vežami ir užkasami aplinkinių vietovių žuvusių partizanų palaiakai. Per pussimtį metų šioje vietoje išaugo gyvenamasis kvartalas. Prie atminimo kryžiaus padėta gėlių, pagerbtas partizanų atminimas.

Apie tragediją Kelmės rajono Pužukų kaimo Ruko sodyboje yra pasakoję Stasys Rukas, tuomet buvęs aštuoniolikmetis, dabar jau besiilis Amžinybėje: „Mano tėvukai be išimties šelpdavo ir

užjausdavo visus žmones, patekusius į vargą. Gyvenome tame pačiame Pužukų kaime, tik 6 kilometrai nuo Kelmės, sodyba – prie pat vieškelio, vienas kilometras iki kolūkio kontoros. 1949 metų vieną liepos naktį atėjo į mūsų sodybą septyni partizanai. Tai buvo Lietuvos kariuomenės uniformomis ir ženklais gerai

raštėlio pavadinimą, redagavo mūsų spaustuvėje leidžiamą pogrindžio spaudą. Prieš nelaimę, čia gyveno nesenai pradėjės partizanauti jaunuolis Antanas Jankauskas-Tonis. Gyvenimo sąlygos slėptuvėje buvo sunkios – trūkdavo oro. Vidurdienį arba vakaro priebandoje tévukas arba aš visada atkeldavome nuo an-

Prie paminklo Vakarų srities partizanų štabo atminimui Pužukų kaime

Renginio dalyviai Kelmės kraštotoyros muziejuje

ginkluotu jaunu žmonių būrelis. Po mėnesio aplankė jau matyti ankščiau buvę partizanai: Budrys, Valeras ir jo žmona Balandė. Jie pasiprasė tévukų sutikimo įsirengti bunkerį. Tévukai ryžtingai palaikė nepriklausomybės idėjas, neapkentė nei vienos, nei kitos okupacinių valdžios. Porą naktį su tévuku vežėme iškastą žemę. Partizanai įsikūrė 1949 metų rudenį. Jie atsinešė spaudinimo mašinę, radijo aparatą „Philips“. Dažnai ir aš pasiklausydavau „Amerikos balso“. Išgarsdavome absurdiskų teiginių dėl greito išvadavimo. Tomis pasakomis nebetikėjo nei mūsų partizanai.

1952 metų pavasarį partizanai įsirengė rankinę spaustuvę. Maždaug 35–40 metų, neaukšto ūgio, tam sia plaukis, barzdotas vyriškis Antanas Bakšys prisistatė Seniui. Jis medžio plokštėje išraižė laik-

gos dėžę, o partizanai, įsiropštę į viršų, džiaugdavosi vėsu ma, tyru oru. 1952 metų pabaigoje pastebėjome, kad partizanai pasidarė kur kas atsargesni. Jų veiduose matėme susirūpinimą ir tai kėlė nerimą mano tévukams. Jie vis rečiau išeidavo į kaimus ir prašydavo, kad vidurdieniais nebeatidarinėtume slėptuvės.

Išaušo lemtingas 1953 metų sausio 17-osios rytas. Enkavėdистų įsibrovimas į mūsų sodybą buvo ne pirmas. Klausti, kur slepiasi „banditai“, irgi buvo įprastas reiškinys. Vylémės, kad šis juodas debesis ir ši kartą aplenkis mūsų šeimą į globotinius. Išaušus apsirengiai ir išėjau į darbą – kolūkio kontorą, kur dirbau buhalteriu. Pamačiau apsuptas kaimynų Ežerskų, Lekavičių sodybas. Supratau, kad tai ne atsitiktinis enkavėdistų reidas į kaimą.

(keliamā į 4 psl.)

Sausio 13-oji prisiminta ir Europos Parlamante

Praėjusių savaitę vykusioje Europos Parlamento plenarinėje sesijoje europarlamentarė Radvilė Morkūnaitė pakvietė Europos politikus prisiminti Sausio 13-ąją – datą, žymintą ne tik skaudžius 1991 metų sausio įvykius Lietuvoje, bet ir lygiai prieš 30 metų, Atgimimo priešaušryje, Europos Parlamento priimtą „revoliucinę“ rezoliuciją.

„Sausio 13-oji yra ypatinga data Europos laisvei,“ – teigė Europos Parlamento narė Radvilė Morkūnaitė.

„Šią dieną sukanka lygiai 30 metų, kai Europos Parlamentas stojo tiesos pusē – 1983 metų sausio 13 dieną buvo priimta rezoliucija, kurioje Europos Parlamentas oficialiai pripažino faktą, kad Sovietų sąjunga yra okupavusi ir aneksavusi Lietuvą, Latviją ir Estiją bei pakvietė tarptautinę bendruomenę imitis atitinkamų veiksmų,“ – priminė R. Morkūnaitė. Šis dokumentas, kurio pagrindas – beprecedentis 45 pabaltijiečių memorandumas, tapo vienu iš esminių Europos Sąjungos paramos ženklų Baltijos valstybių nepriklausomybės siekiui.

„Lygiai po aštuonerių metų, 1991 metų sausio 13-ąją, buvo sumokėta aukščiausia įmanoma kaina už laisvę – pataukotos gyvybės, kai sovietinė kariuomenė tankais ir kulkomis puolė tūkstančius be ginklių žmonių Vilniuje. Šis desperatiškas Kremliaus veiksmas pražudė 14 žmonių, paliko šimtus sužeistų ir sukrėtė visą pasaulį,“ – savo kalboje akcentavo europarlamentarė R. Morkūnaitė.

„Šiandien Europa vėl laisva ir vieninga. Noriu padėkoti šiam Parlamentui beivisiems tiems, kurie tuomet išdriso pasisakyti už tiesą ir laisvę,“ – pažymėjo ji. Deja, tenka apgailestauti, kad vis dar trūksta žinių ir supratimo apie šią neseną Europos istoriją. „Tai išryškėja per bendradarbiavimo tarp ES valstybių trūkumą, patraukiant į teismą tuos, kurie įvykdė nusikaltimus žmoniškumui,“ – teigė ne kartą M. Golovatovo klausimą Europos Parlamente kėlusi R. Morkūnaitė.

„Privalome siekti gilesnio naujausios Europos istorijos pažinimo, nes tiesa ir atminantis stiprina mūsų Europos Sąjungą,“ – kalbą baigė Europos Parlamento narė.

Lukiškių aikštės projektas juda sunkiai

Seimo parlamentinės grupės „Už istorinę atmintį ir teisingumą“ nariai, susitikę su kultūros ministru Šarūnu Biručiu, teiravosi apie monumento Lukiškių aikštėje konkursą, istorinių filmų finansavimą bei Kultūros rémimo fondo galimybes paremti istorinių datų minėjimo projektus.

Pasak Seimo Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų frakcijos nario, parlamentinės grupės pirmmininko dr. Arvydo Anušausko, grupės nariai buvo informuoti, kad Lukiškių aikštės projektas juda, bet létai. Tokią situaciją lemia ir tai, kad Vilniaus savivaldybė iki šiol neparengė Lukiškių aikštės detaliojo plano.

„Akivaizdu, kad valstybės ir savivaldybės institucijos turi rasti bendrą kalbą. Teisiš-

kai Lukiškių aikštė neegzistuoja, kaip kažkoks sklypas, kuriame galima kokia nors didesnė investicija. Tuo tarpu pats monumento tarptautinis konkursas vyks iki kovo 8 dienos,“ – atkreipė dėmesį parlamentaras.

Taip pat grupės nariai buvo supažindinti su istorinių filmų finansavimo galimybėmis. Susitikimo dalyvių nuomone, nėra gerai, kad filmams pritrūkus lėšų faktiškai įsaldomas jau investuotos neminkos valstybės lėšos, o filmai taip ir nepasiekia ekranų. A. Anušauskas informavo, jog ministras pažadėjo pagelbėti filmų autoriams ieškoti partnerių kaimyninėse valstybėse, kuriose kuriamų filmų istorinės temos yra artimos Lietuvai.

„Tremtinio“ inf.

Patvirtinta Visuomeninės tarybos sudėtis

Seimo komisijų biuro patarėja Danguolė Stonytė informavo „Tremtinį“, kad sau- sio 16 dieną naujos kadencijos Seimo Pasipriešinimo okupaciniams režimams dalyvių ir nuo okupacijų nuken- téjusių asmenų teisių ir reikalių komisija patvirtino Visuomeninę tarybą, i kurią savo atstovus delegavo visuomeninės politinių kalinių ir tremtinų bei Laisvės kovų dalyvių organizacijos. Posėdyje dalyvavo Lietuvos politinių kalinių sajungos, Lietuvos laisvės kovotojų sajungos, Lietuvos laisvės kovos sajūdžio, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sajungos, Kolymos draugijos, Laptevų jūros tremtinų brolijos „Lapteviečiai“, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų bendrijos, Lietuvos neprilausomybės gynimo Sau- sio 13-osios brolijos, Lietuvos kariuomenės karių, nukentėjusių nuo sovietinio ir nacistinio genocido, artimųjų sajungos vadovai ir atstovai. Naujai suformuota Komisija ir Visuomeninė taryba nusprendė bendradarbiauti ir kartu spręsti aktualias problemas.

Naujai suformuotai Komisijai vadovauja socialdemokratis Vytautas Saulis. Jis informavo Komisijos ir Visuomeninės tarybos narius apie parodą „Išsaugota tiesa“, kuri vasario 15 dieną 13 valandą bus pristatyta Seimo II rūmu parodų galerijoje. „Tautos paveldo tyrimų“ parengtoje parodoje bus eksponuojami 1944–1958 metų Lietuvos partizanų Vytauto apygardos Lokio rinktinės dokumentai ir fotografijos. Renginyje patriotines dainas atliks Kazimieras Jakutis-Pagulbis ir grupė.

V.Saulis pasiūlė į Seimo pavasario sesijos darbų programą įtraukti praėjusioje kadencijoje svarstyti įstatymų projektus. Tai Lietuvos Respublikos Pasipriešinimo 1940–1990 metų okupacijoms dalyvių teisinio statuso įstatymo preambulės ir 4 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas (XIP-1968), Lietuvos Respublikos valstybinių pensijų įstatymo 3 ir 14 straipsnių pakeitimo ir papildymo 17 straipsniu įstatymo projektas (XIP-360(3),

Lietuvos Respublikos rinkliavų įstatymo 6 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas (XIP-2755).

Taip pat buvo atsižvelgta į LPKTS pirmininko Povilo Jakučionio pasiūlymą į Seimo darbotvarkę įtraukti Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro įstatymo preambulės ir 5 straipsnio pakeitimo ir papildymo įstatymo projektą (XIP-4700), Seimo nutarimo dėl Lietuvos Respublikos Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro nuostatų patvirtinimo“ papildymo projektą (XIP-4702) ir Tautos istorinės atminties įstatymo projektą (XIP-4631).

Visuomeninės tarybos nariai taip pat pasiūlė bendruose posėdžiuose Seime nagrinėti Lukiskių aikštės sutvarėjimo ir paminklo pastatymo klausimus, dėti pastangas, kad buvusių politinių kalinių ir tremtinų nuomone kai kurios atmintinos dienos būtų įtrauktos į Valstybinių minėjimų sąrašą.

„Tremtinio“ inf.

Pakartotiniuose Seimo rinkimuose dalyvaus ir LPKTS atstovas

Sausio 19 dieną įvykusiai Tėvynės sajungos-Lietuvos krikščionių demokratų partijos tarybos posėdyje buvo patvirtinti trys kandidatai, vienmandatėse apygardose dalyvausiantys pakartotiniuose Seimo rinkimuose, kurie bus surengti kovo 3 dieną.

Biržų-Kupiškio (Nr. 48) vienmandatėje apygardoje TS-LKD savo kandidatu iškėlė Dalių Bitaitį. Ukmėrgės vienmandatėje apygardoje (Nr.61) kandidatuos Janina Galiauskienė. Trečiuoju kandidatu į Zarasų-Visagino apygardą (Nr. 52) tarybos nutarimu paskirtas Juozas Stanėnas. Ši kandidatą pasiūlė TS-LKD partijos Zarasų ir Visagino skyriai.

Juozas Stanėnas Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sajungoje yra gerai žinomas, kaip aktyvus jos narys, ilgametis tarybos ir valdybos narys, Grigiškių filialo pirmyninkas, LPKTS Vilniaus skyrių apskrities koordinatorius, TS-LKD Vilniaus sueigos dalyvis. Už ilgamečių ir nuoširdžią veiklą apdovanotas 1-ojo laipsnio LPKTS žymeniu „Už nuopelnus Lietuvai“.

J.Stanėnas gimė 1958 metais tremtinį šeimoje Krasnojarsko krašto Kiežemsko rajono Gremučių kaime. Tėvas Pranas Stanėnas 1948 metų gegužės 22 dieną su tėvu ir trimis seserimis buvo ištremtas iš Ignalinos rajono. Mama Juzė Kersnauskaitė su tėvais ir broliu buvo ištremta iš Klaipėdos rajono Veiviržėnų miestelio.

„Gimdydama mirė mano mama. Likau našlaitis. Po metų, didelio pasiaukojimo dėka, tėvo sesuo sugebėjo mane parvežti į Lietuvą ir vėl grįžti į tremties vietą. Augau ir mokiausi tėvo brolio Jono ir brolienės Julės labai reliingoje šeimoje, kuri 1958 metais buvo grįžusi iš tremties – Ingašo rajono Krasnojarsko krašto,“ – taip apie savo vaikystę pasakojo J.Stanėnas.

Igiės elektrotechniko išsilavinimą, daugiau nei 20 metų dirbo komunaliniame ūkyje įvairiose pareigose: elektriku, techniku, saugumo technikos inžineriumi, energetiku, vyriausiuoju energetiku, vyriausiu inžineriumi. Juozas aktyviai domisi vidaus ir užsienio politika, valstybės

valdymu, ekonomika, savivalda, sveikatos apsauga, švietimu, socialiniai reikalais, energetika, statyba ir informacinėmis technologijomis. Pastaroji sritis labai siejasi su jo pomėgiu filmuoti ir montuoti filmukus, ypač apie buvusių politinių kalinių ir tremtinų renginius, kuriuos skelbia internete, kad jie būtų prieinami kuo platesnei visuomenei.

Jis neslėpė, kad jam labai svarbu dalyvauti rinkimuose Zarasų-Visagino apygardoje, mat du jo dėdės, Lietuvos partizanai, kovėsi ir žuvo būtent Zarasų krašte. Partizanas Kazimieras Stanėnas-Pipiras, priklausęs Eršketėnų kuopos Mingailos būrio Mazgelio skyriui, žuvo 1946 metų sausio 15 dieną Želmeniškio mūšyje, o Juozas Stanėnas-Lizdeika, 5-osios Lokio rinktinės Laisvės kuopos vadadas (kurio vardą ir kovinę dvasią paveldėjo būsimas kandidatas į Seimo narius), žuvo 1951 metų kovo 22 dieną prie Napriūnų, Kuktiškių giroje.

Interviu su Juozu Stanėnu skaitykite kitame „Tremtinio“ numeryje.

Ingrida VĖGELYTĖ

TS-LKD tarybos posėdyje

Spalio 19 dieną Vilniuje vyko Tėvynės sajungos-Lietuvos krikščionių demokratų tarybos konferencija. Joje buvo aptarti praėjusių Seimo rinkimų rezultatai bei diskutuojama dėl laukiančių išsūkių ir būsimų darbų. Taip pat paskelbti trys partijos būsimi kandidatai, ketinantys dalyvauti pakartotiniuose Seimo rinkimuose trijose vienmandatinėse apygardose.

„Praėję Seimo rinkimai parodė, kokie galime būti susitelkę ir vieningi. Už tai esu dėkingas tiek partijos nariams, tiek visiems Lietuvos žmonėms. Tačiau ateityje laukia ne mažesnė pareiga ir atsakomybė stebėti pasikeitusią politinę situaciją bei užkirsti kelią Lietuvai žalingiem sprendimams. Padaryta išties daug siekiant Lietuvos energetinės neprilausomybės, įtvirtinant Lietuvą pa-sauliniame kontekste. Nezinorėt, kad būtų žengtas žingsnis atgal. Todėl dirbdami Seimo opozicijoje linkime valdančiajai daugumai nesivadovauti politinės priešpriešos logika, bet dirbtai siekiant ne politinių dividendų, o kuriant gerovę mūsų šalies žmonėms“, – sakė TS-LKD partijos pirmyninkas Andrius Kubilius.

Savo pranešime TS-LKD pirmininkas Seimo rinkimus partijai įvertino neblogai, tačiau vardino ir klaidas: „Turime ir partijoje daryti išvadas po rinkimų, imtis darbų, nukreiptų į ateitį. Be abejo, turime matyti ir padarytus, ir nepadarytus darbus, ir klaidas. Mūsų laukia daug išsūkių. Rinkimai parodė, kad esame stiprūs Vilniuje ir Kau- ne, bet klaidų padarėme Pa-nevėžyje. Turime gerokai su-stiprėti Klaipėdoje ir Šiauliųose. Gerai, kad už mus bal-savo jaunesnijoji karta, jauni profesionalai, vertinantys mūsų pastangas modernizuoti Lietuvą. Tai reiškia, kad ir mes patys, kaip partija, turi-me eiti šiuo keliu, skatindami partijoje kartų kaitą, o parti-jos jaunąją kartą skatindami drąsiau imtis atsakomybės.“

A.Kubiliaus nuomone, valstybei rinkimai buvo „ne-labai kokie“. „Rinkimų rezul-tatus valstybei matom. Koalicijos kai kuriuos bruožus matėm jos formavimo metu, kai kuriuos – pirmajį veiklos mėnesį. Akivaizdu, kad koalicijai nelabai rūpi jos pačios veiklos programa, nelabai rūpi ir tai, kas bus paskirti į vie-nus ar kitus postus, taip pat ir į ministrus. O vienas iš koali-cijos partnerių yra teisiamas kaip partija. Bendras vertini-mas – šiuo laikotarpiu politinio darbo standartai ryškiai leidžiasi žemyn. Jausmas toks, kad Lietuva grįžo atgal, įpraeitį, iš kurios, galvojome, kad buvome išlipę.“

A.Kubilius teigė nenorin-

tis kritikuoti valdžios dar ne-praėjus 100 dienų, bet sakė matąs esminius skirtumus jau per pirmajį jos veiklos mēne-sį, per kurį naujoji valdžia ne-labai ką ir veikė. Jis pastebėjo, kad nors ir jaučiamas džiaugsmas užėmus valdžią, bet nei didesnį ambicijų, nei aiškesnių programinių nuo-statų iš jos negirdėti. TS-LKD dabar užėmusi parlamentinės opozicijos vietą, mato naujas užduotis ir atsakomybę – būti konstruktivia, atsakinga opozicija, kitokia opozicija, nei socialdemokratų ir kitų parti-jų opozicija. Jis teigė, kad so-cialdemokratai tampa atsa-kingesni tik patekė į valdžią.

Buvęs Ministras Pirmininkas nesistebėjo, kad naujajai valdžiai viešoji erdvė rodo pa-lankumą, tačiau teigė, kad jie, būdami valdžioje, tokios privi-legijos neturėjo nė vienos die-nos, o dabar viešoji kritika nu-kreipta į šalies Prezidentę.

TS-LKD Politikos komi-teto pirmininkas prof. V.Landsbergis savo kalboje taip pat skatino rūpintis vals-tybe, kalbant tiek apie politi-kos tėstimumą, tiek ir apie bū-simą opozicijos veiklos pobū-dį. Kalbėdamas apie TS-LKD opozicinę laikyseną profesorius aštriai kėlė klausimą, kokios TS-LKD žada laikytis pozicijos ir ragino apsispręsti: „Nežinau, ar bus dokumentas dėl to Tarybos vardu, ar laikysimės pozicijos, kad dar 100 dienų nepraejo, kada nereikia kritikuoti, nes būsim patys papeikti, kad neleidžiam ramiai dirbt, neleidžiam ramiai daryti kompro-mituojančius Lietuvą pareiš-kimus ir panašiai. Apsispręskim. Aš žinau, kad yra tokia tendencija, kad nebūtų prie-šinimosi blogiemis dalykams, kita tendencija – nesipykimo su tais, kurie linkę į blogus dalykus, bet vis tiek su jais rei-kią gyventi. Tokių pasirinkimų ne vieną kartą jau buvo. Ar mes užimame principinę opozicinę padėtį, ar esame sistemos dalis. Sąlyginė opo-zicija, bet kartu prisiirodami atsakomybę už sprendimus, kuriuos doro kiti.“

Jis, kaip ir A.Kubilius, ižvelgė valdančiųjų specialius veiksmus, nukreiptus prie mūsų šalies Prezidentę.

Taryboje buvo pabrėžta, kad šie metai yra partijos 20-mečio metai.

„Tą išykį atšvęsime. Ge-gužės mėnesį, kuomet buvo įkurta partija, turėsime pro-gą rinktis į savo eilinį suvažia-vimą, o iki to laiko, kaip nu-mato partijos ištatai ir tvarka, visų narių rinkimuose išsi-rinksime partijos vadovą. Šia proga ir noriu pasveikinti, nes mūsų laukia dar viena vidaus demokratijos šventė,“ – sakė A.Kubilius.

Parengė Ingrida VĖGELYTĖ

Ivykiai, komentarai

Geriausia gynyba – puolimas, arba televizija – tarsi veidrodis

Nors dažnai nusiviliamo televizijų rodomų laidų kokybe ir prasmingumu, vis dėlto yra tokiai, kuriose svarstomas tikrai aktualios problemos, susijusios su valstybės politinėmis, socialinėmis ir kitomis visuomenės gyvenimo sritis. Šiu laidų privalumas dar ir tas, kad jų dalyviai norom nenorom parodo savo tikrąjį veidą. Štai rodo politinių diskusių laidą, kurioje klausiamas: „Ar glaudesni santykiai su Rusija keltų grėsmę Lietuvai?“ Klausimas dviprasmiškas, jei turėsime mintyse tūmenamų santykų pobūdį, tačiau ir taip aišku, kad santykiai su kaimynu pageidaujami tik geri. Bet visomis išgalėmis stengiamasi parodyti, kad TS-LKD partijos pozicija vienareikšmė – neva tokie santykiai Lietuvai kelia grėsmę. Dėl to pasitelktos net Paleckio frontininkų šalininkų pajėgos. Jų palaikomas partinės (komunistinės) mokyklos išsilavinimu galintis pasigirti socialdemokratas (kuriame kažoks aštrialiežuvis yra pasakės: „Tautą reikia ne kirsinti, bet kirkinti“) porina apie „paranojiškus konservatorius“, visada įtarantius, kad socdemai ką nors tuo „pardoos rusams“. Na taip, jis visiškai teisus – juk konseruatoriai tikrai nesako, kad socdemai ką nors ims ir „atiduos rusams“. Kas kas, bet socdemai tikrai žino posakio „arklys arklio veltui nekas“ prasmę. O kad gali parduoti – kodėl gi ne? Pavyzdžiui, kaip „Lietuvos dujas“ „Gazrom“?

Nesinorėtų ilgėliau apsištoti ties šia, tiesą sakant, jodo-

mia laida, tačiau dar nė savaitė nepraejus po Sausio 13-osios minėjimo renginių negali nesistebeti antilietuviška, antivalsybine tendencija, kuri tiesiog sklinda iš A. Paleckio aplinkos. O kai perkitą laidą sužinai, kad šis „Stalino saulės“ vežiko vaikaitis gauja atlygi iš Rusijos oligarchų, negali atsistebeti mūsų teisėsaugos ir specialiųjų tarnybų užimama laukimo pozicija – juk Rusijoje įkurtos „Pasaulis be nacizmo“ organizacijos padalinio „Lietuva be nacizmo“ vadovui (beje, vadinau komisaru) pinigai turbūt mokami ne už jauną veidą. O už ką? Ar už tai, kad šis tyciotuši iš Sausio 13-osios aukų atminimo, šmeižtų visus Lietuvos žmones, tais lemtiniais Lietuvai metais stovėjusius prie TV bokšto Konarskio gatvėje, prie Parlamento? Ar už buvusiu Lietuvos partizanų, tremtinių, politinių kalinių pravardžiavimą banditais? Matyt, ir už tai, ir dar už kažką, ko nežinome. Latvai ir estai organizaciją „Pasaulis be nacizmo“ vertina kaip Rusijos antibaltiškos propagandos įrankį, o mūsų teisėsauga ir spec. tarnybos ką mano? Išeitų visai nebloga diskusijų laida šiuo klausimu...

Sausio 13-osios minėjimų kontekste buvo parodytas ne vienas įdomus dokumentinis filmas, kuriame galima rasti daugybę atsakymų į aktualias politines šių dienų realijas. Neišvengiamai prisimenama istorija – pasakojama apie Sąjūdžio gimimą, Vytauto Landsbergio išrinkimą Lietuvos Aukščiausiosios Tarybos

vadovu, jo ryžtą ir atkaklumą politinėje kovoje su Kremliu, ekonominis sunkumas ir bandymus išbristi iš supuvu sius sovietinės ūkio sistemos. Bet kur kas įdomiau iš laiko perspektyvos išplaukiančios išvados – Lietuva išsivadavo iš Sovietų sąjungos jungo, tačiau neišsivadavo iš jos vietininkų kolaborantų, netrukus susigrąžinus i ne tik įtaką, bet ir realią valdžią. Gaila, bet dauguma žmonių šiandien nenori prisiminti, kas juos apgavo, ir renkasi dar tragiškeni kelią – pasitiki tais vagimis, renka juos į aukščiausias valdžios institucijas. Ir tiki, kad kaltas kažkas kitas, o ne tas, kuris „prichvatizavo“ kolūkio turtą, gamykla, administracinį pastatą. Deja, neišmanantys savo istorijos yra pasmerkti ją pakartoti, sakė senovės išminčiai.

Neįmanoma nepastebeti, kad įvairiose žiniasklaidos priemonėse padaugėjo pranešimų apie sulaikytus aukštus valstybinių institucijų, sporto ir panašių įstaigų vadovus ar atsakingus asmenis. Dar nenutilo suimtų muitininkų skandalas, neaišku, ar švietimo ir mokslo ministras dėl žmonos problemų jau gali miegoti ramiai, o jauverda aistros dėl krepšinio, tiesa, ne žaidimų aikštéléje... Pastaruoju metu „Darbo“ partijos „juodosios buhalterijos“ bylos peripetijos pritojo lyg jūra prieš audrą. Kyla įtarimas, jog tokiomis operacijomis norima atitraukti visuomenės dėmesį, tai yra viskā paversti „audra stiklinėje“.

Gintaras MARKEVIČIUS

Pirmieji žingsniai į pralaimėjimą

Visuotiniai rinkimai į Vokietijos kanclerio postą vyks tik rugsėjo mėnesį, tačiau dabartinė šalies kanclerė Angela Merkel jau dabar priversta nerimauti – Krikščionių demokratų sąjungos ir Laisvųjų demokratų valdančioji koalicija Žemutinėje Saksonijoje vykusiųose regioniniuose rinkimuose vos vienos vietas persvara pralaimėjo socialdemokratams ir žaliiesiems. Negana to, Laisvieji demokratai pareiškė nepasitikėjimą savo lyderiu ekonomikos ministru Filipu Rösleriu (Philippu Rösleriu).

Vokietijos kanclerė A. Merkel siekia trečią kartą iš eilės pasilikti ketverių metų kadencijai šiame poste. Nors rinkimuose Žemutinėje Saksonijoje jos palaikomas šio krašto premjeras Deividas Makalisteris (David McAllister) patyrė pralaimėjimą, pati A. Merkel visuomenės nuomonės apklausose tebepirmauja dėl jos griežto Vokietijos interesų gynimo euro zonos krizės salygomis. Tačiau šie rinkimai gali turėti lemiamas įtakos visuotiniams rinkimams ir socialdemokratai nelinkę paleisti iš rankų šio šanso.

Barakas Obama prisaikdintas JAV prezidentu

JAV turi naują prezidentą – antrajai kadencijai prisiekė Barakas Obama ir antrą kartą iš eilės tapo Jungtinės Amerikos Valstijų vadovu. Priesaikos ceremonija įvyko lauke, prie vakarinio Kapitolijaus fasado įrengtos platformos, todėl ją stebėjo šimtai tūkstančių amerikiečių.

Po priesaikos sakydamas kalbą prezidentas B. Obama pažadėjo siekti atgauti JAV užsienio politikos galybę. Paskui prezidentas paskyrė pagrindinių valstybės įstaigų vadovus.

Malyje dislokuotos Prancūzijos karinės pajėgos

Kai islamistų karinės grupuotės, susijusios su tarptautiniu teroristų tinklu „al Qaeda“, užėmė Malio šiaurę ir pajudėjo šalies sostinės Bimako link, Prancūzijai teko iškišti į jos buvusios kolonijos reikalus ir dislokuoti savo karines pajėgas. Prie Prancūzijos pažadėjo prisidėti Vakarų Afrikos valstybių ekonominė bendrija, tačiau jos pajėgos dislokuojamos Malyje labai vangiai.

Islamistų teroristai pagrasino imtis teroro aktų ir pažadus įvykdė – užgrobė Alžyre esančios dujų įmonės darbuotojus. Išlaisvinant įkaitus daug jų žuvo, buvo nukauta ir dalis teroristų. Ypač nukentėjo Japonija, prarasdama net devynis savo piliečius. Šis išpuolis prieš niekuo dėtus paprastus žmones labai papilkino pasaulio visuomenę ir dar kartą parodė, jog islamistų radikalai neaučia jokių moralinių normų.

Parengė Gintaras MARKEVIČIUS

Prancūzai protestuoja, o mes...

Tokią masinę demonstraciją Paryžiaus gatvėse pamatyti nedažnai – sausio 13 dieną Prancūzijos sostinės gatvėse vyko demonstracija, kuriuose, oficialiomis žiniomis, dalyvavo apie 340 tūkstančių žmonių, organizatorių teigimu – per 800 tūkstančių, nes atvyko demonstrantų ir iš kitų Prancūzijos miestų. Protestuojantys pademonstravo savo nepritarimą šalies prezidento Fransua Olando (François Hollande) pateiktam įstatymo projektui, kuriuo siūlo leisti Prancūzijoje tuoktis tos pačios lyties asmenims bei suteikti jiems teisę įsivaikinti vaikus. Šiam projektui nepritarė daug įžymių žmonių, aktyviai dalyvavo ne tik krikščioniškojo tikėjimo, bet ir islamų išpažįstantys žmonės.

Vertinant šiuos įvykius „iš mūsų varpinės“, verta prisi-

minti 2008–2012 metų kadencijos Seime pernai vykusių batalijas dėl šeimos konceptui. Tuomet valdančiosios daugumos pastangomis bandyta priimti Konstitucijos pataisai, kuriomis būtų įteisinta šeimos samprata, kaip vyro ir moters sąjunga, kurios tikslas – tévystė ir motinystė. „Pataisa vienareikšmiae užkerta kelią vienalyčių santuokų sudarymui. Tai yra esminis apsisprendimas,“ – taip šių pataisų esmę įvardijo TS-LKD narys Rimantas Jonas Dagys. Konservatorių teigimu, tokios pataisos atimtu galimybę „ideologinėms madas“ manipuliuoti šeimos savoka ir tenkinti savo užgaidoms. Ne nuostabu, kad prieš šiuos pasiūlymus piestu stojo socialdemokratai – jų atstovė Biru-

tė Vésaitė pataisai prilygino Talibano įstatymams...

Šeimą su santuoka susiejančią pataisą Seimo dauguma pateikė po to, kai Konstitucinė Teismas paskelbė, jog 2008 metais priimtos Valstybinės šeimos politikos konceptui nuostatos, šeima pripažistantios tik gyvenančius santuokoje žmones, prieštarauja Konstitucijai, kadangi šeima gali būti sukurta ne tik santuokos pagrindu, o santykį išraiškos forma konstitucinei šeimos sampratai esminės reikšmės neturi. Beje, Konstitucijos 38 straipsnis sako, kad šeima yra visuomenės ir valstybės pagrindas, valstybė saugo ir globoja šeimą, motinystę, tévystę ir vaikystę, o santuoka sudaroma laisvu vyro ir moters sutarimu.

Nesinorėtikėti, kad visi socialdemokratai manė taip, kaip B. Vésaitė (kurios nuomonė, tiesa, dabar jau dėl prancūzų protestuotojų, būtų įdomu išgirsti), tačiau jų pozicija tuo metu buvo aiški – prieštarauti viskam, ką siūlo valdančioji dauguma. Bet šioje nesenoje istorijoje dar įdomiau tai, kad didysis kovotojas prieš homoseksualus bei kitus pasileidėlius Petras Gražulis buvo tas žmogus, kuris lémė, jog pataisos nebūtų priimtos. Jis paprasčiausiai nedalyvavo tame Seimo posėdyje, ir lyg tyčia pri-truko vieno balso.

Vienas buvęs sovietų šnipas sakė, kad vienas sutapiamas dar gali būti atsitiktinumas, tačiau du – jau sistema. Tad šiandien, kai girdime, jog P. Gražulis, bet kuria proga

koneveikiantis konservatorius, vėl pilnas ryžto kovoti su homoseksualais, turime realaus pagrindo įtarti, jog būtent homoseksualams naudingas tokis Seimo narys. Kas paneigtų galimybę, kad tai jiems dar ir kainuoja?

Galima teigti, kad prancūzai, kurie savo laisvamanybe kartais tiesiog pribloškia, šiuo protestu reabilitavosi, negana to, dar ir pridėjo tašką visai Europos Sąjungai, kurią pas mus daug kas sieja su visokiu būtu ir nebūtu blogiu. Tik vargu ar kada reabilituosis P. Gražulis, kurį dar daug kartų girdėsi me koneveikiantį konservatorių, kovojančius už šeimos vertėbes. Klausimas – kam tai naudinga?

Gintaras MARKEVIČIUS

Iteiktas garbingas apdovanojimas

Sausio 14 dieną Lietuvos Respublikos Prezidentė Dalia Grybauskaitė Lietuvos gyventoju genocido ir rezistenčios tyrimo centro generalinei direktorei Teresei Birutei Burauskaitei užypatingą dvasios tvirtybę, išvermę, pasiaukojimą bei pasipriešinimą sovietiniams okupaciniams režimui, sėžinę darbą dėl Lietuvos valstybės ir už istorinės tiesos puoselėjimą įteikė Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino ordino Komandoro kryžių.

Sulaukusi gausių sveikinimų garbingo apdovanojimo proga, Teresė Birutė Burauskaite visiems nuosirdžiai dėkoja:

„Mieli bendradarbiai, bendražygiai ir bendraminčiai,

Nuosirdžiai jums dėkoju už sveikinimus, įvertinimą, palaikymą ir šiltus jausmus. Valstybinis apdovanojimas nėra mano asmeninių nuopelnų rezultatas – tai jūsų visų, profesionalių, atsidavusių tiesos paieškoms darbuotojų,

darbo įvertinimas. Be bendražygų ir bendraminčių draugystės, dvasinės atramų, palaikymo sunkių išbandymų momentais gyvenimo

paletėje dominuotu daugiau niurių spalvų. Ačiū jums ir žygiuokime kartu toliau.“

Teresė Birutė Burauskaite

* * *

Nuosirdžiai sveikiname LGGRTC direktorę **Teresę Birutę BURAUSKAITĘ** gražaus jubiliejaus ir garbingo apdovanojimo – Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino ordino Komandoro kryžiumi, proga. Žavimės Jūsų dvasios stiprybe ir išverme, istorinės tiesos puoselėjimu ir linkime ilgų gyvenimo metų bei prasmingų darbų mūsų Tėvynės labui. Telydi Jus Dievo malonė, tautos pagerba ir artimųjų meilė.

Pagarbiai –

Vincė Vaidevutė MARGEVIČIENĖ,
LR Seimo narė, TS-LKD PKT frakcijos pirmininkė,
LPKTS valdyba

Paminėtos 60-osios Vakarų srities štabo partizanų žūties metinės

(atkelta iš 1 psl.)

Kai enkavėdistai metaliniais strypais pradėjo tyrinėti mūsų virtuvę, daržinę tvarą ir tik malkinėje aptiko medines konstrukcijas, tada padarė viskas aišku. Tik valandą pabuvus darbe, į kontorą rėkdami: „Kur banditas Rukas?“ įsiveržė įgaliotinis Krugliakovas ir stribas Stasys Nekrašas. Per keletą minučių buvau nugabentas į savo kiemą. Trobos gale ant grindų sėdėjo tėvukai, sesei. Pasigirdo duslus sprogimas, kratydamas kruviną ranką per kiemą bėgo kariškis. Pasirodo, sprogdindamas slėptuvės angą, dėl nesugebėjimo, susižeidė ranką. Du enkavėdistai užlaužtomis už nugaros rankomis vedėsi Tonį. Mane igrūdo į slėptuvės žiotis. Tenai pamačiau neapsakomą vaizdą. Dvelkė paraku ir krauju, spengė kapų tyla. Aplink mėtėsi sudraskyti popieriai, išbarstytais spaustuvės šriftas, sulankstytai ilgavamzdžiai šaunamieji ginklai, sudaužyta rašomoji mašinėlė, radijas, laikrodžiai – visa tai, kas galėjo tenkinti materialines stribų užgaidas. Vienoje pusėje ant gulto, ant krauju įmirkusių pagalvės aukšteliinkas gulėjo Senis. Kitoje pusėje ant

Antanas Bakšys-Senis, Klajūnas

ateicių šios istorijos liudininiku. Kas šios slėptuvės išdavikai, iki šių dienų neišaiškinta. Ketvirtas šstabas nebuvo atkurtas, nes nebeliko partizanų pareigūnų.

Antanas Bakšys-Senis, Klajūnas, gimęs 1923 metais

Raseiniuose, siuvėjos ir batusiuviše šeimoje. 1941 metais baigė Raseinių gimnaziją. 1944 metais istojo į generolo Povilo Plechavičiaus organizuotą Vietinė rinktinę. Vokiečiams rinktinę išvaikius, pradėjo mokytojauti. Sugrįžus Raudonajai armijai, saugumiečių buvo suimtas ir įkalintas. Ne-sudarė bylos, išvežė į Tulos anglies kasyklas. Čia pamerktieji greitai mirdavo.

Elena Jurkūnienė

Antaną nuo bado išgelbėjo parduoti batai, gauti iš namų siuntiniai ir piešiamieji viršininkų portretai. 1946 metais pasiekė pabėgti. Leisgyvis pasiekė namus. Enkavėdistai vėl suėmė. Per tardymus išsuko ranką. Jautė, kad sekamas. 1947

metų lapkričio 17-osios naktį ryžtingai apsisprendė eiti partizanauti. Buvo gabus ir ryžtingas partizanas, skiriamas įvairoioms atsakingomis pareigomis. Buvo „Vyčių“ sąjungos įkūrė-

studentu broliu Jonu traukėsi Vokietijos link, bet sustojo Žemaitijoje, Raudgirio miške, netoli Kražių. Alekso brolius Jonas persišaldė ir susirgo. Partizanai jam parūpino pasą Jono Donskio vardu. Buvo gydomas Romainiuose, ten ir mirė.

Elena Gendrolytė-Jurkūnienė-Balandė, gimusi 1924 metais, užaugo kaimė Kelmės rajone. 1941 metais baigė Kelmės gimnaziją. Mokytojavo Junkilių, Linkaučių ir kitose mokyklose. Tėvus ištremė, seiseri Eleną areštavo. Norėdama išvengti tardymų, kankinimų, 1950 metais pasitraukė pas partizanus. Tų pačių metų gegužę pas ūkininką Antaną Gudmoną buvo atvežtas kunigas ir sutuokė partizaną Valerą ir partizanę Balandę. Sutuoktuves dalyvavę keturi civiliai buvo išaiškinti ir nu-teisti. Vedama meilės ir ištikimybės vyrui ir Tėvynei, partizanė Elena Jurkūnienė pasirinko tragiską mirtį.

Irena MONTVYDAITĖ-GIEDRAITIENĖ

Sveikiname

Garbingo 90-ojo gimtadienio proga nuosirdžiai sveikiname Laisvės kovų dalyvi Paulių KIRŠĄ.

Linkime stiprios sveikatos, ne-išblėstančios energijos, daug džiugiu, laimingų gyvenimo metų, Dievo palaimos.

Panevėžio Laisvės kovos bendražygiai

* * *

Garbingo 90-ojo jubiliejaus proga sveikiname buvusią Karagandos sr. Kengyro ir Irkutsko sr. lagerių politinę kalinę bei Irkutsko sr. Taišeto miesto 1956–1963 metų tremtinę Apoloniją PURLIENĘ.

Linkime stiprios sveikatos, prasmungę dienų, sielos ramybės ir namų šilumos.

LPKTS Kauno filialas

* * *

Sveikiname LPKTS Jurbarko filialo narius:

Oną DIRSIENĘ – 85-ojo,

Birutę Zitę BERŽINSKIENĘ – 80-ojo,

Zigmą RIMKŪ – 75-ojo,

Bronių Sigitą PAŽERECKĄ – 70-ojo,

Romualdą RUDOKĄ – 65-ojo jubiliejaus proga.

Linkime,

Kad veido raukšlės nevagotų

Ir lūpas puoštų šypsena.

O jei skaidrus lašelis nusiristų skruostu,

Kad tai tik būtų džiaugsmo ašara tyra.

LPKTS Jurbarko filialo valdyba

* * *

80-ojo gimtadienio proga sveikiname Lietuvos laisvės armijos sąjungos narę Vincą JASĄ, buvusį Mordovijos lagerių politinį kalini, gyvenantį Telšių r., Kalnatavoje.

Linkime sveikatos, geros nuotaikos, ne-išblėstančios energijos.

Lietuvos laisvės armijos sąjunga

studentu broliu Jonu traukėsi Vokietijos link, bet sustojo Žemaitijoje, Raudgirio miške, netoli Kražių. Alekso brolius Jonas persišaldė ir susirgo. Partizanai jam parūpino pasą Jono Donskio vardu. Buvo gydomas Romainiuose, ten ir mirė.

Elena Gendrolytė-Jurkūnienė-Balandė, gimusi 1924 metais, užaugo kaimė Kelmės rajone. 1941 metais baigė Kelmės gimnaziją. Mokytojavo Junkilių, Linkaučių ir kitose mokyklose. Tėvus ištremė, seiseri Eleną areštavo. Norėdama išvengti tardymų, kankinimų, 1950 metais pasitraukė pas partizanus. Tų pačių metų gegužę pas ūkininką Antaną Gudmoną buvo atvežtas kunigas ir sutuokė partizaną Valerą ir partizanę Balandę. Sutuoktuves dalyvavę keturi civiliai buvo išaiškinti ir nu-teisti. Vedama meilės ir ištikimybės vyrui ir Tėvynei, partizanė Elena Jurkūnienė pasirinko tragiską mirtį.

Irena MONTVYDAITĖ-GIEDRAITIENĖ

Ar tikrai Grūto parkas yra Lietuvos istorijos atspindys?

Tarp istorinio naratyvo ir manipuliacijos

Pabaiga.

Pradžia Nr. 03 (1025)

Todėl tai, kasvieniems yra istorijos atspindys, kitiems yra spūvis į veidą. Paradokas, bet žmonės, propagavę komunistinę ideologiją, kuri pagrįsta melu, smurtu, niekybe, persunkta purvu ir krauju, dabar kviečia būti tolerantiškiems ir prašo gerbti jų semantinius ideologinius ženklus, vadindami tai Lietuvos istorijos dalimi. Todėl kyla klausimas – ar tikrai Grūto parkas atitinka istorinį kalbėjimo būdą, ar tikrai tai nėra ideologinė diversija? O gal tai elementarus kvailumas ir neitikėtinės savigarbos neturėjimas, nes kur dar pasaulyje yra toks dalykas, kai statomi arba garbinami jau esami paminklai niekšams ir nusikaltėliams? Osama Bin Ladenas yra Amerikos istorijos dalis, bet tai nereiškia, kad jam reikalingas paminklas. Vargu ar rasite oficialiai propagojamą paminklą A.Hitleriu Vokietijoje, B.Musoliniui – Italijoje, bet rasite paminklą V.Leninui ir J.Stalinui Rusijoje.

Preambulėje paminėta ciata turėtų būti raktas vertinant tokius reiškinius kaip Grūto parkas, nes tai precento neturintis atvejis, kuris atsirado iš beprecedentės komunistinės patirties. Tai yra įrodymas, kad susvetimėjusių visuomenės piliečiai nebesijaučia įpareigoti ankstesnių kartų puoselėtiems idealams ir jų asmeniname gyvenime įsigali kultūrinės ir politinės prasmės, vengiant bet kokių didesnių nuorodų į tautinį tapatumą.

Tai sudėtinga problema. Jos aktualumą galima parodyti, lyginant dvi vertybines platformas, kurios egzistuoja Lietuvoje. Egzistuoja du skirtingū socialinių ir politinių konfigūracijų atspindžiai – Lukiškių aikštė Vilniuje ir Grūto parkas Dzūkijoje. Paminklas Laisvės kovų dalyviams, kovojusemiems už valstybės nepriklausomybę, ir iškreiptas poreikis gérētis komunistiniams stabais nuosavoje žemėje, vadinant tai indėliu į Lietuvos istorijos propagavimą. Valstybinio rango paminklas ir istorijos imitacija. Bet vėl klausimas – kodėl niekaip negalima pastatyti paminklo Laisvės kovų dalyviams, bet sukurtas pompastiškas komunistinę ideologiją reprezentuojančių ženklų rezervatas?

Atsakymas į ši klausimą principinis, nes Lukiškių

aikštės atvejis, tai – valstybinių rango paminklas, nes kalbama apie pagrindinę Lietuvos sostinės aikštę. Problema yra fundamentinė, nes valstybinio rango ženklų, simbolių, paminklų problema yra kaip niekad aktuali. Tai yra valstybinės politikos dalis, todėl reikia labai aiškiai skirti, kur baijasi menininko meninės ambicijos ir kur prasideda visos nacijos nacionalinis identitetas, pasididžiavimas, savigarda. Juo labiau tai nėra privatus verslo objektas.

Ši problema nėra tokia paprasta, kaip atrodo iš pirmo žvilgsnio. Geriausias pavyzdys, įrodantis paminklo reikšmę politiniame kontekste – 2007 metų įvykiai Taline (Estonija), estų valdžiai pabandžius perkelti sovietų kareivių palaikus ir paminklą į kitą vietą. Tokio Rusijos pykčio priepuolio pasaulis seniai nebuvo matės. Todėl reikia sugebėti atskirti pagarbą vertybėms, politinę demagogiją, populistinius viešųjų ryšių elementus, destrukcines politines technologijas.

Nacija, neturinti etnokultūrinės saviidentifikacijos problemų, iprastai turi svarbiausią valstybės vietą su visa tam tikslui skirta atributika ir simboliais. Pavyzdžiui, Latvijos sostinėje Rygoje stovintis „Laisvės“ paminklas (skulptorius K.Zale) niekam nekelia jokių abejonių. Analogiškai yra visoje Europoje: Romoje – „Tėvynės altoirus“, paminklas Džiuzepi Garibaldi, Helsinkyje – paminklas generolui Manerheimiui, Londono Trafalgaro aikštė su paminklu admirolui Nelsonui, Paryžiuje „Triumfo arka“ Žvaigždės aikštėje, Jerevane – skulptoriaus A.Tarchanian paminklas arménams – 1915 metų genocido aukoms, ir architektu R.Israelian suprojektuotas kompleksas, skirtas pergalei prieš turkus Sardarapato mūšyje 1918 metais ir daug kitų. Tu šalių piliečiams tai kelia pasididžiavimą. Tai savaimė suprantamas dalykas save gerbiančioje valstybėje. O ką jau bekalbėti apie „Laisvės“ statulą Niujorke, Kristaus skulptūrą Rio de Žaneire, Mamajevu kurganą Volgograde, taip pat begalę pompaistiškų paminklų holokausto aukoms Izraelyje.

Lietuvoje tokios vietas nėra, o kitų valstybių vadovai oficialaus vizito metu vežami į Antakalnio kapines padėti gėlių prie paminklo Sausio 13-osios aukoms. Jeigu Grū-

to parkas yra labai vertingas istorijos respektavimo atvejis, kuriuo reikia didžiuotis, tai kodėl ten nevežami kitų valstybių svečiai, prezidentai, kuriuos bevelijama vežti į Antakalnio kapines, nes kito monumento, verto pagarbos ir keliančio pasididžiavimą paprasčiausiai nėra. Gal vis dėlto gėda?

1990 metų liepos 31 dieną LR ministrė pirmininkė K.Prunskienė nutarimu Nr. 256 pavedė Kultūros ir švietimo ministerijai kartu su Statybos ir urbanistikos ministrija ir Paminklotvarkos departamento prie LR Vyriausybės įkurti nukeliamų sovietinio laikotarpio paminklinių skulptūrų ekspoziciją. Užuot per davus skulptūras atitinkamoms tarnyboms, kurios ir turėtų nuspresti, ką toliau darysti su jomis, nurodyta įkurti ekspoziciją, kas tiesiogiai išprovokavo didelę socialinę įtampą visuomenėje. Demon nuotų sovietinio laikotarpio paminklinių skulptūrų eksponavimo idėja neišdiskutuota visuomenėje, todėl tokio parko idėja galima traktuoti kaip iššukį visiems nukentėjusiems nuo komunistinio teroro. Tai buvo svarbu, nes Lietuva ypač nukenčė nuo sovietinės okupacijos.

1998 metais LR Vyriausybės nutarimu sovietinių laikų skulptūros perduotos privačiai įmonei, kurios savininkas sumanė savo teritorijoje eksponuoti paminklus – skulptūras, vaizduojančias sovietinių laikų komunistų vadus (K.Marksas, V.Leninas, J.Stalinas, F.Dzeržinskis), kolaborantus, netgi kriminalinius nusikaltėlius. Yra keli labai svarbūs momentai, kuriuos ignoruojant kuriamas iškreipitas vaizdas, vertinant tokį reiškinį kaip Grūto parkas.

Kartais atrodo, kad J.Stalinas dar ir dabar šaiposi iš visų mūsų. Visų pirma demon nuotuos sovietinio laikotarpio paminklinės skulptūros perduotos privačiai įmonei, nors tuo metu veikė Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras (LGGRTC), kuris turėjo įgaliojimus ir kompetenciją spręsti klausimus, susijusius su ideologizuotu ženklu – paminklu likimu. Tokio lygio problemą spręst galėjo ir Lietuvos istorijos institutas, kuris galėjo moksliškai pagrįsti ideologizuotu ženklu eksponavimo arba neekspонavimo aspektus. Antra, demontuosios sovietinio laikotarpio pa-

minklinės skulptūros perduotos pažeidžiant galiojančius teisės aktus, nes tokio rango problemos sprendimas buvo LR Seimo, o ne Vyriausybės kompetencijoje.

Nepaisant visuomenės protestų, Grūto parkas realizuotas, nes ši idėja buvo palaikomą politinį lygmenį. Visiškai kita situacija, kalbant apie paminklo Laisvės kovų dalyviams statymą Lukiškių aikštėje Vilniuje. Šiuo metu Lukiškių aikštėje stovi akmeninė plokštė, kurioje yra užrašas: „Šioje aikštėje bus įamžintas Nežinomojo partizano ir Kovotojo dėl Lietuvos laisvės atminimas. 1995 m. gegužės 20 d.“ Aiškiai ir logiškai suformuluotas galutinis tikslas. Nuo pat 1990 metų surengta eilė konkursų, bet jokio realaus rezultato nėra, ne bent rezultato nebuvinimas ir yra kai kurių politinių jėgų veiklos rezultatas.

Lietuvos Respublikos Seimas savo 1999 metų vasario 11 dienos nutarimu Nr. VIII-1070 „Dėl valstybės sostinėje esančios Lukiškių aikštės funkcijų“ pirmuoju straipsniu patvirtino, kad „Lukiškių aikštė Vilniuje formuojama kaip pagrindinė reprezentacinė Lietuvos valstybės aikštė su Laisvės kovų memoriais akcentais“.

2000 metų spalio 17 dieną LR Seimas priėmė įstatymą „Dėl Lukiškių aikštės Vilniuje“, pavedės aikštės reikalus tvarkyti Vyriausybei, tačiau Prezidentas V.Adamkus, motyvuodamas, kad paminklai komunistinės ideologijos skleidėjams ir Lietuvos neprieklausomybės priešams neturėtų būti įstatymu reglamentuojamas dalykas, o šiuos klausimus turėtų spręsti Vilniaus miesto savivaldybė, atsižvelgdamas į Seimo pareikštą nuomonę, įstatymą vetavo. Taip buvo sužlugdyta idėja pastatyti valstybinės reikšmės paminklą Lukiškių aikštėje.

Tiesiog stebétina, kaip neatatsakingai elgiamasi su valstybingumo įprasminimu. O gal tai sąmoninga destrukcija? Kai tik Lietuva pateko į Rusijos imperijos sudėtį, neatsitiktinai pirmiausia pradėti naikinti Lietuvos valstybingumo ženklai (nugriautas Vilniaus pilii kompleksas kartu su visa gynybinės sienos sistema, pagrindiniai Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės dokumentai Metrika ir Statutas išvežti į Maskvą, uždarytas Vilniaus universitetas ir kita), jau nekalbant apie žydynes ir plėsimus. Neatsitik-

tinai tiek Rusijos imperija, tiek SSRS Lukiškių aikštėje ir prieigose (kaip ir visoje Lietuvoje) statė savo ženklus (paminklas komunizmo ideologijai V.Leninui) ir objektus (Lukiškių kalėjimas, SSRS KGB pastatas).

Todėl bet kokie veiksmai keičiant vienus ženklus ar paminklus kitaip yra neišvengiamai susiję su situacija, reikalaudančia moralinio pasirinkimo. Ne paskutinėje vietoje yra ir individu pasaulėžiūros sistema, todėl neturėtų stebinti žmonių, lojalų buvusių sovietiniams režimui, neigiamas požiūris į Lukiškių aikštę kaip į svarbiausią valstybės aikštę su paminklu Laisvės kovų dalyviams, bet labai teigiamas požiūris į Grūto parką. Tokių žmonių yra nemažai ir jie ne tik aktyviai dalyvauja įvairiuose problemos svarstymo lygmenyse, bet dažniausiai priima esminius politinius sprendimus. Tai tik įrodo, kad dabar vykstančios diskusijos apie Lukiškių aikštės ateitį ir Grūto parko dabartį nėra tik meninio pobūdžio diskusijos. Tai yra politika.

Kaip ten bebūtu, akivaizdu, kad pokario Lietuvos Laisvės kovos nėra nacijos bendrumo pagrindas. Geriausiu atveju, dar galima susitarti dėl kunigaikščių Mindaugo, Gedimino, Vytauto, 20 amžiaus pradžios kultūros veikėjų Vinco Kudirkos, Jonno Basanavičiaus, bet dėl ginkluotos rezistencijos laikotarpio Laisvės gynėjų atminimo įamžinimo konsensusas vargiai įmanomas. Tai yra faktas. Neveltui sociologai vis labiau pradeda dometis šiuo reiškiniu – skeptiku indiferentišku požiūriu į vieną iš kruviniausiai Lietuvos istorijos periodų.

Vietoj išvadų

Pagrindinė išvada galėtų būti suformuluota kaip klausimas – kodėl žmonės taip greitai pamiršo senolių išminčių, teigiančių, kad žemėje tėvų negalima garbinti svetimų dievų?

Ir vis dėlto teisus V.Landsbergis, sakydamas, kad „kiekvieną kartą, kai užėjama ledynmetis ir vėl atsitraukia, lieka pelkė. Po ją klampoją mamutai ir krokodilai. Bet štai ten už Katedros – ir aukštuma. O joje pilis. Pilyje nuo amžių telkiasi piliečiai, gina ją kaip savo gyvastį ir garbę“.

Tai teikia vilties.

(„Varpas“ Nr. 1 (219), 2013 m. sausis)

Mačiau, kaip gyveno partizanai

1949 metų vasario 10-osios rytė prie Garankščių kaimo Kazlų rūdos valsčiaus miške enkavēdistai apsupo bunkerį, kuriamė susisprogino ten buvę penki partizanai: Juozas Balsys-Aidas iš Ropydų kaimo, Barzdų valsčiaus, Šakių apskrities (neturėjo kairės rankos plaštakos – neteko per susišaudymą su enkavēdistais); Juozas Liogys-Dragūnas iš Šilutiškės kaimo, Grīškabūdžio valsčiaus, Šakių apskrities; Vytautas Naujūnas-Kariūnas iš Paskarlupių kaimo, Kazlų Rūdos valsčiaus, Marijampolės apskrities; Vytautas Žemaitis-Šermukšnis iš Žasinių kaimo, Barzdų valsčiaus, Šakių apskrities; Bronius Petrauskas-Šarūnėlis, Marijampolės Rygiškių Jono gimnazijos moksleivis (Draugelių iš Mozūrų kaimo, Barzdų valsčiaus, Šakių apskrities augintinis).

Ne kartą pristatinėjau jiems maisto. Siūdavau ne tik jiems, bet ir visiems Žalgirio rinktinės partizanams uniformas, maskuojamuosius cha-

latus, marškinius. Siuvau Sadiokui, Faustui, Tigrui, Kiečiui, Dūmui iš Lekėčių ir daugeliui kitų.

Penkių partizanų kūnai nesurasti. Žinoma, kad juos nuvilkो i Kazlų Rūdą. Toje vietoje, kur buvo bunkeris, dabar – didžiulė duobė. Man teko būti to bunkerio viduje žiemą. Buvau du ar gal daugiau kartų. Sykį vienas iš partizanų man pasakė: „Eik, pažiūrėsi, kaip mes gyvenam“. Tokių gyvenimo sąlygų nelinkėliau nė vienam žmogui. I bunkerį vedė ilgas tunelis, viduje buvo gultai iš lentų. Buvau ten naktį – degė spingsulė. Pasižydesdavo dar žibintuvėliais. Žiemą, kai prisnidavo, vyrai prisižiūrindavo prie batų vadinamąsias metalines „stirnos kojas“, kad užmaskuotų pėdsakus. Jie ten gyveno apie dvejus metus. Buvo kažkieno išduoti. Dabar to miško eigulio pareigas eina Jonas Rudzevičius, su šeima buvęs tremtyje.

1951 metų kovo 11 dieną buvau suimta kartu su vyru. Vyrą paleido, o mane įkalino

Intos lageryje iki 1956 metų gegužės. Prieš tai Marijampolės kalėjime 1951 metų spalio 27 dieną gimė mano sūnus. Iš viso užauginai tris sūnus ir dukterį.

* * *

1999 metų vasario 10 dieną Braziukuose, Zapyškio seniūnijoje, Kauno rajone, atidengtas paminklas penkiems žuvusiems partizanams. Ta proga perskaitytas Marijampolės mokytojų seminarijos moksleivio, žuvusio partizano Vytauto Naujūno sukurtas eileraštis. Publikuojamas pirmas eileraščio posmas:

*Ateis pavasaris, paskęs laukai žieduose,
Miškuose pirmosios žibuoklės sužydės.
O kas ateis prie tavo kapo, žuvęs partizane?
Ir kas vainiką iš pirmų žiedų uždės?*

Marijos NAUJOKIENĖS, gimusios 1925 metais Šilių kaime, Zapyškio seniūnijoje, prisiminimai, užrašyti 1998 metų birželio 2 dieną

Pogrindžio organizacijos 65 metų sukaktis

1948 metų sausio 9-10 dienomis Mažeikių MGB buvo karštos dienos. Mat Akmens, Viešnių, Laižuvos valsčiuose buvo suimti ir tardomi pogrindžio organizacijos „Lietuvos demokratinės kovos sąjungos 43 skyrius“ nariai, iš viso 60 žmonių.

Organizacijos vadovybė buvo įsikūrusi Dabikinės vaikų namuose Akmenės valsčiuje. Arešto metu paimiti 2 kulkosvaidžiai, 4 automatai, 8 šautuvai, 5 pistoletai, 2 žiūronai, 1 raketinė, rašomoji mašinėlė, radijo aparatas, taip pat organizacijos archyvas, priesaikų tekstai, pasirašyti krauju, atsišaukimai ir laikraštis „Žemaičių kova“.

Organizaciją įkūrė ir jai vadovavo karštas Tėvynės patriotas, nepelnytai užmirštasis Valentinus Valantinas-Velcius, gimęs 1923 metų gruodžio 3 dieną Skuode, batusiuvio šeimoje. Baigė Skuodo gimnazijos 6 klases, buvo skautų organizacijos narys. Dirbo Skuodo koooperatyve saskaitininku. 1945 metais, vengdamas tarnybos sovietų armijoje, įsidiabino Kretingos milicijoje archyvo tvarkytoju. Ten dirbdamas kartu su Narmontu, dirbusiu Kretingos kariniame komisariate, parūpindavo reikiamus dokumentus jauniems vyrams, vengusiemis tarnauti okupacineje kariuomenėje.

Pajutės, kad gali areštuo-

ti, Valantinas iš Kretingos pasišalino.

1946 metų pradžioje jis jau mokytojavo Vegerių pradinėje mokykloje. Nuo 1946 metų rugsėjo pradėjo dirbtį Mažeikių rajono Auksodės pradinės mokyklos vedėju. Auksodėje per pusmetį subūrė 20 žmonių pogrindinę organizaciją, įsigijo ginklus. Iš Mažeikių Svetimo skyriaus išnešė rašomąją mašinėlę, iš komjaunimo komiteto – radijo aparatą... Spausdino atsišaukimus, leido jau minėtą laikraštį „Žemaičių kova“.

1947 metų kovą Valantinas perėjo dirbtį į Dabikinės vaikų namus. Cia toliau būrė organizaciją. 1947 metų rugsėjį iš Vilniaus atvyko sovietų saugumo agento, partizanų išdaviko E. Markulio, atstovas ir užmezgė ryšį su Valantinu. Taip organizacija pateko į saugumo akiratį.

Organizacijos ryšininkas Antanas Kazlauskas keletą kartų važiavo į Vilnių, perdaue organizacijos narių sąrašą... Tuo laikotarpiu Valantinas užmezgė ryšį su Mažeikiuose veikusiu „Sakalų“ štabu ir Žemaičių partizanų apygarda.

1947 metų gruodžio 30 dieną LLA Žemaičių apygardos vado majoro Ivanauskos-Vygando įsakymu Nr. 22 „Lietuvos demokratinės kovos sąjungos 43 skyrius“ su visais padaliniais priimtas į Alkos rinktinę. Skyriaus vadui Valantinui-Velciui paves-

ta eiti Alkos rinktinės pirmojo bataliono vado pareigas.

1948 metų sausį per suėmimą jam pasisekė pasitraukti, nes buvo peršautas tik apsiaustas ir sužeistas į šlaunį. Atbėgės į geležinkelio stotį, išoko į prekinį traukinių ir atvyko į Mažeikius. Čia gydėsi Alfonso Vilimo namuose Vytauto gatvėje.

Paskui nuvyko į Kauną, įsirdabino Ezerėlio durpyno buhalteriu. Paraše laišką į namus, pagal tai saugumas ir susiekė. 1948 metų kovo 2 dieną buvo suimtas, dar bandė bėgti, tačiau nesėkmingai.

Organizacijos narius teisė „Ypatingasis pasitarimas“. Nuteisti po 10 arba po 25 metus lagerio.

Albertas Šiuryla-Lokis ir Jonas Šėmis-Bijūnas tąkart suėmimo išvengė. Albertas Šiuryla pabėgo į Klaipėdą, tačiau 1951 metais buvo suimtas ir nuteistas 25 metus lagerio. Jonas Šėmis pasitraukė į mišką ir, patekęs į pasalą, žuvo netoli savo namų 1948 metų rugsėjė 11 dieną.

Valantinas, būdamas išties nemarios sielos, patekęs į Kengyro lagerį dalyvavo sukilime. Kengyro sukilimo dalyvis Stasys Mačiulis (1929–2000) prisiminimuose rašė, kad Valius Valantinas, aktyvus sukilimo dalyvis, prižiūrėjo lagerio radijo mazgą. Su inžineriais lenku ir rusu slapta sukonstravo radijo aparatai ir gaudė žinias iš laisvės.

(keliamo į 7 psl.)

Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija skelbia sąrašą asmenų, pretenduojančių į Kario savanorio ir Laisvės kovų dalyvio teisinį statusą

(Tėsinys)

Česlovas Aniūkštis, g. 1923 m. (po mirties), partizanas, Širvintų aps. Musninkų valsč., Didžiosios Kovos apyg. Žalio Velnio rinktinė Šerno būrys, žuvo 1945-02-06.

Alfonsas Antanaitis, g. 1922 m. (po mirties), partizanas, Panevėžio aps. Krekenavos valsč., Vycio apyg. Vytenio būrys, 1944–1945 m.

Jonas Antaninas (Antoninas), g. 1914 m. (po mirties), partizanas, Marijampolės aps. Gudelių valsč., Tauro (Dainavos) apyg. Dzūkų rinktinė Vaidoto grupė II būrys, žuvo 1946-05-19.

Jonas Aleksandras Andzelis (Anzelis), g. 1922 m. (po mirties), partizanas, Ukmergės aps. Sūsninkų k., Tauro apyg. Perkūno rinktinė, 1944–1948 m.

Aleksandras Arlauskas, g. 1919 m. (po mirties), partizanas, Joniškio aps. Žagarės valsč., Valančiaus būrys, žuvo 1945 m.

Julijonas Arlauskas (Arlauskas), g. 1922 m. (po mirties), partizanas, Joniškio aps. Žagarės valsč., Valančiaus būrys, žuvo 1945-08-01.

Jonas Aukštiūnas (Aukščiūnas), g. 1922 m. (po mirties), partizanas, Prienų aps. Jiezno valsč., Dainavos apyg. Dzūkų rinktinė Margio grupė, 1946–1947 m.

Antanas Aukštuolis (po mirties), partizanas, Ukmergės aps. Giedraičių valsč., žuvo 1945 m.

Juozapas Arlauskas, g. 1924 m. (po mirties), partizanas, Joniškio aps. Žagarės valsč., Valančiaus būrys, žuvo 1946 m.

Vytautas Arlauskas, (po mirties), partizanas, Tumo apyg. Žalgirio rinktinė 1945-04-15 – 1945-07-06.

Stasys Atkočiūnas, g. 1924 m. (po mirties), partizanas, Ukmergės aps. Veprių valsč., Didžiosios Kovos apyg. Plieno rinktinė Kardo, Klausučio būriai, 1944–1950 m.

Liudas Augys, g. 1931 m. (po mirties), partizanas, Kėdainių aps. Dotnuvos valsč., Vyčio apyg. Br. Karbočiaus būrys, žuvo 1951-07-01.

Aleksas Augulis, g. 1914 m. (po mirties), partizanas, Ukmergės aps. Taujėnų valsč., Vyčio apyg. Žalio Velnio rinktinė Liepsnos būrys, žuvo 1946-08-07.

Leonarda Juzė Kazlauskienė-Novogruckaitė, g. 1918 m. (po mirties), ryšininkė, pogromspaudos platintoja, Alytaus aps. Miroslavo valsč., 1948–1950 m.

(Bus daugiau)

Atsiliepimus apie šiuos pretendentus galite siušti adresu: Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija, Gedimino pr. 40/1, LT-01110 Vilnius. Teirautis tel. (8 5) 231 4157.

Komisijos pastaba. Sąrašas skelbiamas remiantis Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisijos darbo reglamento 8 punktu: "Preendentai į Kario savanorio ar Laisvės kovų dalyvio teisinį statusą skelbiami spaudoje".

2013-ieji – Tarmių metai

Lietuvos Respublikos Seimas 2013-uosius paskelbė Tarmių metais, o Vyriausybė patvirtino Tarmių metų priemonių planą, kuriame numatyti tarmes populiarinantys, palaikantys jų gyvibingumą ir vartojimo tradicijas, formuojantys viešąją nuomonę, palankią tarmių išsaujogimui, tėstimai tarmių tyrimo ir sklaidos darbai.

Tarmių metų sutiktuvės ivyko sausio 5 dieną Raudondvario dvaro pilyje. Čia jau penkerius metus rengiamos respublikinių Tarmiškos kūrybos konkursų baigiamos.

sios šventės. Jų organizatoriai siekia atkreipti visuomenės dėmesį į nykstantį mūsų paveldą – tarmes.

Raudondvario pilies baltojoje iškilmių salėje buvo pristatytas Tarmių metų logo tipas, paskelbta VI tarmiškos kūrybos konkurso pradžia. Renginyje pasidžiaugta, kad kraštiečiai buriasi į etninės kultūros draugijas, tarmių išsaugojimu rūpinasi kraštotorininkai, mokytojai, bibliotekininkai, muziejininkai.

Kultūros ministerijos Regionų kultūros skyriaus vedėja Irena Seliukaitė pastebėjo,

kad nė vienoje Europos valstybėje tokioje nedidelėje teritorijoje néra tiek tarmių ir šnekų kaip Lietuvoje. Ji tvirtino, kad tarmėspadeda geriau išreikšti žmogaus savastį, todėl yra vertingos ir saugotinos.

Profesorius Bonifacas Stundžia minėjo, kad daugelyje Europos valstybių kalbėti tarmiškai yra prestižo reikalas, todėl paragino nesigėdyti savo tarmių, o jomis didžiuotis.

Renginio metu skambėjo Raudondvario kultūros centro ansamblis „Piliarožė“ dainos, bardų lyrika, tarmiški eilėraščių posmai.

Palanga – Lietuvos kultūros sostinė

Šiais metais Palanga miniaudaug svarbių sukačių. Tarp jų – 760-ajį miesto gimtadienį, 125 metus nuo dienos, kai Palangai buvo suteiktas kurorto statusas, 80 metų, kai Palangai suteiktos miesto teisės ir burmistrui išrinktas dr. Jonas Šliūpas (1933). Gausu ir daugiau reikšmingų sukačių, tad dalis Lietuvos kultūros sostinės renginių bus skirta svarbiems istoriniams bei kultūriniamis įvykiams paminėti. Tarp jų – balandžiųnumatomų renginiai, skirti žemaičių krikšto 600-osioms metinėms, rugpjūčio Palangoje planuojamama prisiminti grafų Tiškevičių epochos ženklus.

Lietuvos kultūros sostinė Palanga kurorto gyventojus ir svečius šiemet žada pamaloninti rekordine aukšto lygio renginių gausa. Visus metus didžiausias šalies kurortas savo svečius kvies dalyvauti

žvairiose šventėse, festivaliuose, koncertuose, įvertinti Palangoje vyksiančias parodas bei meno projektus.

Sudarant Lietuvos kultūros sostinės renginių programą siekta atspindėti visus meno žanrus, tad malonios staigmenos šiemet Palangoje lauks tiek muzikos, tiek vaizduojamųjų menų ar šiuolaikinio meno mėgėjų.

„Tremtinio“ inf.

Pogrindžio organizacijos 65 metų sukaktis

(atkelta iš 7 psl.)

Kitas buvęs sukilimo dalyvis Bronius Valaitis sukilimo 40-mečio proga 1994 metais poemoje „Kengyro sukilėliai“ apie Valantiną rašo:

*Lygia greta būrėsi šaunūs žemaitukai,
Valio Valantino kantriai vedami
I tą patį tikslą, ryžto jiems netrūko,
Degė partizanų siela nerami.*

(„Laisvės kovų archyvas“, Nr. 35, p. 189)

Po sukilimo nuvežtas į Vladimiro kalėjimą, iš ten višiskai pašlijusios sveikatos 1954 metais išleistas į tremtį, nuvyko pas ištremtus tėvus į Krasnojarsko kraštą. Grįžę į Lietuvą, gyveno Klaipėdoje, vėliau Skuode. Buvo paralyžiuotas. 1997 metų vasario 17 dieną visų užmirštas mirė Skuodo globos namuose. Palaidotas Skuodo kapinėse.

Mažeikių muziejuje 2007 metų rugpjūčio 23 dieną paminėtas organizacijos 60-metis. Tuomet dar nemažai susirinko buvusių kovotojų: minėjime dalyvavo Albertas Gargasas, Antanas Kazlauskas.

kas, Donatas Mačius, Antanas Dargis, Pranas Dargis, Albertas Siuryla.

Dar vienas šios organizacijos narys Juozas Kiudulas mirė 2013 metų sausio 1 dieną.

Organizacijos 65-mečio

sulaukė tik vienas šios organizacijos narys Albertas Gargasas-Saras, dabar gyvenantis Telšiuose. Donatas Mačius, gyvenęs Mažeikiuose, mirė 2013 metų sausio 21 dieną.

Albertas RUGINIS

Užjaučiame

Mirus ižymiam kunigui

Algimantui Keinai,

aktyviam Lietuvos Sajūdžio nariui ir blaivybės skleidėjui, nuolat besirūpinusiam Lietuvos dvasiniu atgimimu, nenuilstamai skiepijusiam krikščioniškėsiams ir tautines vertėbes, nuoširdžiai užjaučiame gimines bei artimuosius.

LPKTS valdyba,
TS-LKD Kauno skyrius

Mirus Lietuvos patriotui kunigui

Algimantui Keinai,

buvusiam Lietuvos kudirkaičių organizacijos dvasios vadovui, aktyviam Lietuvos sąjūdininkui ir metraštininkui, reiškiame nuoširdžią užuojautą jo artimiesiems.

Lietuvos laisvės kovos sajūdžio štabas,
Lietuvos Sajūdžio Kauno skyriaus taryba,
Lietuvos Sajūdžio Vilniaus skyrius,
Lietuvos varpininkų ir Lietuvos kudirkaičių draugijos

Nuoširdžiai užjaučiame Valeriją Stropienę ir jos artimuosius dėl mylimos sesers mirties.

Klaipėdos rajono buvę tremtiniai ir chorai „Atminties aidai“ choristai

ISSN 2029-509X

Leidėjas LPKTS

Tremtinys

LPKTS puslapis interne: <http://www.lpkts.lt>

Įmonės kodas 3000 32645. Ats./sask. Nr.LT18 70440600 0425 8365, AB „SEB“ bankas.

Redaktorė

Jolita Navickienė

Redakcija:

Dalia Maciukevičienė,

Vesta Milerienė,

Mūsų adresas: Laisvės al. 39,

LT-44309, Kaunas, tel. (8 37)

323 204, faksas (8 37) 323 214.

Indeksas 0117.

El. paštas:

tremtinys@zebra.lt

Projektą „Lietuvos Laisvės kovų, tremties ir tautos netekėjų atspindžiai“ remia

Spausdino spaustuvė UAB

„Rinkos aikštė“, Josvainių g. 41,

Kėdainiai

Ofsetinė spauda 3 sp. lankai.

Kaina 2 Lt

SPAUDOS,

RADIO IR

TELEVIZIJOS

RĒMIMO

FONDAS

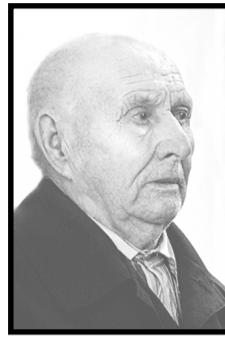

Tiražas 2230. Užs. Nr.

ILSEKITĖS RAMYBĖJE

Antanas Jakubauskas

1918–2013

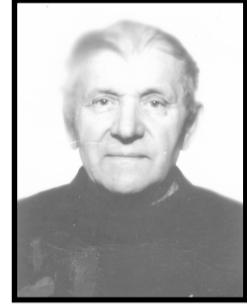

Augo ir iki 1944 m. gyveno Deksnių k. Raseinių valsč. 1944 m. vengdamas tarnybą sovietų armijoje, slapstėsi. Nuo 1945 m. įsitrukė į P. Kisnierių partizanų būri, veikusį Alėjų, Viduklės apylinkėse. 1945 m. Užmedžio kaime pateko į pasalą, buvo suimtas ir nuteistas. Kalėjo Karagandos ir Intos lageriuose. 1956 m. išeistas grįžo į Lietuvą, dirbo Pryšmančių tarybiname ūkyje. Užaugino keturias dukteris, būri vaikaičių, sulaukė provaikaičių. Nuoširdžiai užjaučiame gimines ir artimuosius.

Raseinių buvę tremtiniai ir politiniai kaliniai

Antanas Petraitis

1922–2013

Gimė Jurbarko r. Montvilių k. valstiečių šeimoje. Sukūrės šeima gyveno uošvijoje – Antano Puišio šeimoje. Prasidėjus rezistencinei kovai Antanas tapo partizanų ryšininku – slapta aprūpindavo vaisaitus, maistu, drabužiais. 1946 m. buvo suimtas ir įkalintas Raseinių kalejime, vėliau nuteistas 5 m. ir išsiustas į Pečioros-Uralo kalnų Sakchardo lagerius. 1948 m. jo šeima buvo ištremta į Igarką, Krasnojarsko kr. 1957 m. visa šeima grįžo į Lietuvą. Užaugino dvi dukteris. Gyveno Mantvilių kaimė, vertėsi ūkio darbais.

Palaidotas Jurbarko kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame dukteris, vaikaičius su šeimomis ir artimuosius.

LPKTS Jurbarko filialas

Natalija Sokolova

1930–2012

Gimė Lazdijuose, tarnautojų šeimoje. 1941 m. šeima buvo ištremta į Liniovskį, Smolenskojės r., Altajaus kr. Nuo šeimos atskirtas tėvas 1941 m. mirė Rešotų lageryje. 1942 m. kartu su motina ir broliu buvo nutremta prie Laptevų jūros į Bykovą Myso ir Tit Arū gyv. Būdama paauglė priverstinai dirbo žiemos žvejyboje. 1945 m. Tit Arūose nuskendo dylikamas brolis Petras. 1947 m. persikėlė gyventi į Jakutską. I Lietuvą grįžo 1962 m. Gyveno Kaune, dirbo autobusų stotyje ir taksi parke. 1989 m. dalyvavo ekspedicijoje į Lietuvą nuo Laptevų jūros parvežant tremtinį palaikus.

Palaidota Kauno Petrašiūnų kapinėse.

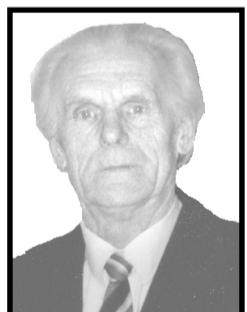
Nuoširdžiai užjaučiame artimuosius.

LPKTS Kauno filialas,

Laptevų jūros tremtinį brolį „Lapteviečiai“

Valerijonas Vaitkus

1932–2012

Gimė Mažeikių aps. Skuodo r. Baltrinų k. Mokési Ylakių gimnazijoje, bet nebaigė, nes 1948 m. su mama, dvimi broliais ir sesute buvo ištremtas į Irkutsko sr. Taišeto r. Suetichos gyv. Ten vedė, užaugino du sūnus. Grįžo į Lietuvą, apsigyveno Palangoje. Buvo aktyvus visuomenėninkas.

Palaidotas Palangos kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame artimuosius.

LPKTS Palangos filialas

Kviečiame

Vasarį 7 d. (ketvirtadienį) 14 val. Šiaulių universiteto bibliotekos konferencijų salėje (Vytauto g. 84, 2a.) įvyks Vlado Kalvaičio knygos „Sustiprinto režimo barakas“ pristatymas.

Malonai kviečiame dalyvauti.

LRT

Pirmadienis, sausio 28 d.

6.00 Labas rytas, Lietuva. 9.00 „Kobra 11“ (k.). 10.00 Pinigu karta (k.). 11.00 LRT Aktualijų studija. 12.00 Laba diena, Lietuva. 15.00 „Hartlando užuovėja“. Ser. 16.00 „Kobra 11“. Ser. 17.00 „Viena byla dviem“. Ser. 18.15 Šiandien. 18.45 „Šnipai“. Ser. 19.45 Nacionalinė paieškų tarnyba. 20.25 „Perlas“. 20.30 Panorama. 21.15 Žvalgas. Pertr.- 22.00 „Perlas“. 22.15 „Vakarėlis baigėsi. Kaip Vakarai bankravavo“. Dok. 23.15 Vakaro žinios. 23.30 „Šnipai“ (k.). 0.30 „Viena byla dviem“ (k.).

Antradienis, sausio 29 d.

6.00 Labas rytas, Lietuva. 9.00 „Kobra 11“ (k.). 10.00 Stilius. Gyvenimas (k.). 11.00 LRT Aktualijų studija. 12.00 Laba diena, Lietuva. 15.00 „Hartlando užuovėja“. Ser. 16.00 „Kobra 11“. Ser. 17.00 „Viena byla dviem“. Ser. 18.15 Šiandien. 18.45 „Šnipai“. Ser. 19.45 Nacionalinė paieškų tarnyba. 20.25 „Perlas“. 20.30 Panorama. 21.15 Emigrantai. Pertr.- 22.00 „Perlas“. 22.15 Pinigu karta. 23.15 Vakaro žinios. 23.30 „Šnipai“ (k.). 0.30 „Viena byla dviem“ (k.).

Trečiadienis, sausio 30 d.

6.00 Labas rytas, Lietuva. 9.00 „Kobra 11“ (k.). 10.00 Keliai. Mašinos. Žmonės (k.). 10.30 Popietė su A.Čekuoliu (k.). 11.00 LRT Aktualijų studija. 12.00 Laba diena, Lietuva. 15.00 „Hartlando užuovėja“. Ser. 16.00 „Kobra 11“. Ser. 17.00 „Viena byla dviem“. Ser. 18.15 Šiandien. 18.45 „Šnipai“. Ser. 19.45 Stilius. Veidai. 20.25 „Perlas“. 20.30 Panorama. 21.15 Teisė žinoti. Pertr.- 22.00 „Perlas“. 22.15 Ugnies tramdytojai. 22.45 Pergalės kaina. 23.15 Vakaro žinios. 23.30 „Šnipai“ (k.). 0.30 „Viena byla dviem“ (k.).

Ketvirtadienis, sausio 31 d.

6.00 Labas rytas, Lietuva. 9.00 „Kobra 11“ (k.). 10.00 Bėdų turgus (k.). 11.00 LRT Aktualijų studija. 12.00 Laba diena, Lietuva. 15.00 „Hartlando užuovėja“. Ser. 16.00 „Kobra 11“. Ser. 17.00 „Viena byla dviem“. Ser. 18.15 Šiandien. 18.45 „Šnipai“. Ser. 19.45 Stilius. Veidai. 20.25 „Perlas“. 20.30 Panorama. 21.15 Tautos aikštė. Nacionaliniai debatai. Pertr.- 22.00 „Perlas“. 23.15 Vakaro žinios. 23.30 „Šnipai“ (k.). 0.30 „Viena byla dviem“ (k.).

Penktadienis, vasario 1 d.

6.00 Labas rytas, Lietuva. 9.00 „Kobra 11“ (k.). 10.00 „Lyderiai“ (k.). 11.00 LRT Aktualijų studija. 12.00 Laba diena, Lietuva. 15.00 „Hartlando užuovėja“. Ser. 16.00 „Kobra 11“. Ser. 17.00 „Viena byla dviem“. Ser. 18.15 Šiandien. 18.45 Lietuvos tūkstantmečio vaikai. 20.25 „Perlas“. 20.30 Panorama. 21.15 Duokin' garo! Pertr.- 22.00 „Perlas“. 23.15 „Merlinas ir žvėrių knyga“. Fant. nuot.f. 2010. Kanada.

Šeštadienis, vasario 2 d.

6.00 Šventadienio mintys (k.). 6.30 Stilius. Veidai (k.). 7.15 Nacionalinė paieškų tarnyba (k.). 8.30 Gimtoji žemė. 9.00 Animacija. 10.00 Ryto suktinis su Z. Kelmickaitė. 11.00 Durys atsidaro. 11.30 Septynios Kauno dienos. 12.00 „Ekologiškiausiai pasaulio namai“. Dok. 12.30 „Audrų pasauliai“. Dok. 13.30 Juokis 2012. 15.30 Pasaulio panorama. 16.00 Žinios. 16.10 Svekinimų koncertas. 18.30 „Frosto prisilietimas“. Ser. 20.25 „Perlas“. 20.30 Panorama. 21.00 „Auksinės balsas“. 23.00 „Išlaisvin' save nuo televizijos“. Drama. 2007. Austrija, Vokietija.

Sekmadienis, vasario 3 d.

6.00 Klausimėlis.lt. 6.15 Stilius. Namai (k.). 7.00 Ryto suktinis su Z. Kelmickaitė (k.). 8.00 Girių horizontai. 8.30 Kaimo akademija. 9.00 Animacija. 10.00 Gustavo enciklopedija. 10.30 „Brolių Grimo pasakos. Prašoktos kurpaitės“. Ser. 11.45 Cirko festivalis „Circo Massimo“. 12.30 „Planeta Žemė. Džiunglės“. Dok. 13.30 „Šerlokas Holmos nuotykių“. Ser. 15.30 Šventadienio mintys. 16.00 Žinios. 16.10 Popietė su A. Čekuoliu. 16.45 „Lyderiai“. 17.45 Keliai. Mašinos. Žmonės. 18.15 Mokslo ekspresas. 18.30 Stilius. Gyvenimas. 19.30 Bėdų turgus. 20.30 Panorama. 20.45 Europos balsas. 20.50 Savaitė. 21.15 „Tristanas ir Izolda“. Melodr. 2006. Vokietija. 23.45 „Audrų pasauliai“ (k.). 0.45 „Viena byla dviem“ (k.).

Televizijos programa

sausio 28 – vasario 3 d.

TV3

Pirmadienis

6.45 Telepardo utuvė. 7.00 Animacija. 7.30 Die- na. 8.00 „Aiškiaregys“. Ser. 9.00 „Meilės sūkuryje“. Ser. 10.00 „Naisių vasara“. Ser. 11.00 „Ledy- metis 3“. Anim. f. 12.30 Animacija. 13.00 „Šeimos reikalai“. Ser. 13.30 Animacija. 15.00 „Meilės prie- globstis“. Ser. 16.00 „Drąsi meilė“. Ser. 17.00 Die- na. 17.40 Gyvenimo kryžkelės. 18.45 Žinios. 19.20 „Pamiršk mane“. Ser. 19.50 Prieš srovę. 20.30 Gy- venimas yra gražus. 21.00 „Moterys meluoja ge- riau“. Ser. 21.35 Vakaro žinios. 22.00 „Nusivylu- sios namų šeimininkės“. Ser. 23.00 „CSI Majamis“. Ser. 0.00 „Kaulai“. Ser. 1.00 „Herojai“. Ser.

Antradienis

6.45 Telepardo utuvė. 7.00 Animacija. 7.30 Die- na. 8.00 „Aiškiaregys“. Ser. 9.00 „Meilės sūkuryje“. Ser. 10.00 „Naisių vasara“. Ser. 11.00 Gyve- nimo kryžkelės. 12.00 Gyvenimas yra gražus. 12.30 Animacija. 13.00 „Šeimos reikalai“. Ser. 13.30 Animacija. 15.00 „Natalija“. Ser. 16.00 „Drąsi meilė“. Ser. 17.00 Diena. 17.40 Gyvenimo kryžkelės. 18.45 Žinios. 19.20 „Pamiršk mane“. Ser. 19.50 Pilis. 20.30 Be komentarų. 21.00 „Moterys meluoja geriau“. Ser. 21.35 Vakaro žinios. 22.00 „Tėvynė“. Ser. 23.05 „CSI kriminalistai“. Ser. 0.05 „Kaulai“. Ser. 1.00 „Herojai“. Ser.

Trečiadienis

6.45 Telepardo utuvė. 7.00 Animacija. 7.30 Die- na. 8.00 „Aiškiaregys“. Ser. 9.00 „Meilės sūkuryje“. Ser. 10.00 „Naisių vasara“. Ser. 11.00 Gyve- nimo kryžkelės. 12.00 Be komentarų. 12.30 Ani- macija. 13.00 „Šeimos reikalai“. Ser. 13.30 Ani- macija. 15.00 „Natalija“. Ser. 16.00 „Drąsi meilė“. Ser. 17.00 Diena. 17.40 Gyvenimo kryžkelės. 18.45 Žinios. 19.20 „Pamiršk mane“. Ser. 19.50 Akistata. 20.30 „Motina ir sūnus“. Ser. 21.00 „Moterys meluoja geriau“. Ser. 21.35 Vakaro žinios. 22.00 Vikingų loto. 22.05 „Daktaras Hau- sas“. Ser. 23.05 „CSI Majamis“. Ser. 0.00 „Kau- lai“. Ser. 1.00 „Herojai“. Ser.

Ketvirtadienis

6.45 Telepardo utuvė. 7.00 Animacija. 7.30 Die- na. 8.00 „Biuras“. Ser. 9.00 „Meilės sūkuryje“. Ser. 10.00 „Naisių vasara“. Ser. 11.00 Gyvenimo kryžkelės. 12.00 „Motina ir sūnus“. Ser. 12.30 Ani- macija. 13.00 „Šeimos reikalai“. Ser. 13.30 Ani- macija. 15.00 „Natalija“. Ser. 16.00 „Drąsi meilė“. Ser. 17.00 Diena. 17.40 Gyvenimo kryžkelės. 18.45 Žinios. 19.20 „Pamiršk mane“. Ser. 19.50 Nuodėmių dešimtukas. 20.30 Patys pa- čiausiai. 21.00 „Moterys meluoja geriau“. Ser. 21.35 Vakaro žinios. 22.00 „Elitinis būrys“. Ser. 23.00 „Ieškotojas“. Ser. 0.00 „Kaulai“. Ser. 1.00 „Herojai“. Ser.

Penktadienis

6.45 Telepardo utuvė. 7.00 Animacija. 7.30 Die- na. 8.00 „Biuras“. Ser. 9.00 „Meilės sūkuryje“. Ser. 10.00 „Naisių vasara“. Ser. 11.00 X Faktorius. 13.30 Animacija. 15.00 „Natalija“. Ser. 16.00 „Drąsi meilė“. Ser. 17.00 Diena. 17.40 Gyvenimo kryžkelės. 18.45 Žinios. 19.20 „Užkerėtoji“. JAV, 2007. Rom. komedija. 21.20 „Keistuo- lis Deivas“. JAV, 2008. Fant. komedija. 23.00 „Pirmoji nuodėmė“. JAV, 2001. Mistinė dra- ma. 1.15 „Bernvakaris 2. Paskutinis gundymas“. JAV, 2008. Komedija.

Šeštadienis

6.45 Telepardo utuvė. 7.00 Animacija. 9.00 Mū- su gyvūnai. 9.30 Mamyčiu klubas. 10.00 Svajonų sodai. 11.00 „Daktaras Dolitlis 2“. JAV, 2001. Ko- medija. 12.40 „Vilijimo menas“. Airija, Vokietija, 2004. Rom. komedija. 14.20 „Man per bran- gu...“ Prancūzija, 2006. Komedija. 16.25 Juok- giausiai Amerikos namų vaizdeliai. 16.55 „Choras“. Ser. 17.55 Pilis. 18.45 Žinios. 19.00 „Šreka“. Anim. f. 20.40 „Rožinė pantera“. JAV, 2006. Ko- medija. 22.25 „Pasivaikščiojimas debesye“. JAV, Meksika, 1995. Rom. drama. 0.25 „Akis už akį“. JAV, 1996. Krim. drama. 2.15 „Zandaras iš San Tropezo“. Prancūzija, Italija, 1964. Komedija.

Sekmadienis

6.45 Telepardo utuvė. 7.00 Animacija. 9.00 Svei- kiniai žmogus. 10.00 Beatos virtuvė. 11.00 „Dakta- ras Dolitlis 3“. JAV, 2006. Komedija. 12.45 „Vie- ną gražią dieną“. JAV, 1996. Rom. komedija. 14.50 „Jei tai būtu tiesa“. JAV, 2005. Komedija. 16.35 Juokingiausiai Amerikos namų vaizdeliai. 17.00 „Choras“. Ser. 18.00 Nuodėmių dešimtukas. 18.45 Žinios. 19.00 Savaitės komentarių. 19.30 X Faktorius. 22.15 „Kolumbianai“. Prancūzija, 2011. Krim. drama. 0.25 „Pirmoji nuodėmė“. JAV, 2001. Mistinė drama.

Baltijos TV

Pirmadienis

6.30 Televisorius. 7.00 „Muchtaras sugrižimas“ (k.). 8.00 Savaitės kriminalai (k.). 8.30 Auksarankiai (k.). 9.00 Ekstrasensai prieš nusikaltelius (k.). 10.00 Mi- tu griovėjai (k.). 11.00 Kalbame ir rodome. 12.00 „Svotai“ (k.). 13.00 „Muchtaras sugrižimas“ (k.). 14.00 „Laukinis“ (k.). 15.00 „Raudonas dangus“. Ser. 16.00 Ekstrasensų mūšis. 17.00 „Muchtaras sugrižimas“. Ser. 18.00 Žinios. 18.25 „Laukinis“. Ser. 19.25 Cukrus. 20.00 Žinios. 20.25 Pliusai minusai. 20.30 Lietuvos žinių tyrimas. 21.30 Užkalnio 5. 22.30 „Gyvi numirėliai“. Ser. 23.30 Ekstrasensų mūšis. 0.30 „Laukinis“ (k.). 1.30 Bamba (S).

Antradienis

6.30 Televisorius. 7.00 „Muchtaras sugrižimas“ (k.). 8.00 Tauro ragas (k.). 8.30 Cukrus (k.). 9.00 Ekstra- sensai detektyvai (k.). 10.00 „Alibi. Nebylus šauksmas“. Ser. 11.00 Kalbame ir rodome. 12.00 „Men- tai“ (k.). 13.00 „Muchtaras sugrižimas“ (k.). 14.00 „Laukinis“ (k.). 15.00 „Raudonas dangus“. Ser. 16.00 Ekstrasensų mūšis. 17.00 „Muchtaras sugrižimas“. Ser. 18.00 Žinios. 18.25 „Laukinis“. Ser. 19.25 Atsargai - moterys! 20.00 Žinios. 20.25 Pliusai minusai. 20.30 Prajuokink mane. 21.30 „Vervolfo me- dioklė“. Ser. 22.30 „Sausas įstatymas. Kova dėl val- dzios“. Ser. 23.30 Ekstrasensų mūšis. 0.30 „Lau- kinis“ (k.). 1.30 Bamba (S).

Trečiadienis

6.30 Televisorius. 7.00 „Muchtaras sugrižimas“ (k.). 8.00 Užkalnio 5 (k.). 9.00 Prajuokink mane (k.). 10.00 „Svotai“ (k.). 11.00 Kalbame ir rodome. 12.00 „Jū- rų velniai“ (k.). 13.00 „Muchtaras sugrižimas“ (k.). 14.00 „Laukinis“ (k.). 15.00 „Raudonas dangus“. Ser. 16.00 Ekstrasensų mūšis. 17.00 „Muchtaras sugrižimas“. Ser. 18.00 Žinios. 18.25 „Laukinis“. Ser. 19.25 Komikų klubas. 20.00 Žinios. 20.25 Pliusai minusai. 20.30 Taip. Ne. 21.30 Sąmokslo teorija. 22.30 „Mentalai“. Ser. 23.30 „Jūrų velniai“ (k.). 0.30 „Lau- kinis“ (k.). 1.30 Bamba (S).

Ketvirtadienis

6.30 Televisorius. 7.00 „Muchtaras sugrižimas“ (k.). 8.00 Lietuvos žinių tyrimas (k.). 9.00 Taip. Ne (k.). 10.00 Žmogus prieš gamtą. Nuostabiausios akimir- kos (k.). 11.00 Kalbame ir rodome. 12.00 Ekstrasensai prieš nusikaltelius (k.). 13.00 „Muchtaras sugrižimas“ (k.). 14.00 „Laukinis“ (k.). 15.00 „Raudonas dangus“. Ser. 16.00 Ekstrasensų mūšis. 17.00 „Muchtaras sugrižimas“. Ser. 18.00 Žinios. 18.25 „Laukinis“. Ser. 19.25 Karštasis vakaras. 20.00 Žinios. 20.25 Pliusai minusai. 20.30 Muzikinė kaukė. 22.40 „Pykčio regimybė“. Drama. 2005. JAV, Vokietija, D. Britanija. 0.50 „Laukinis“ (k.). 1.50 Bamba (S).

Penktadienis

6.30 Televisorius. 7.00 „Muchtaras sugrižimas“ (k.). 8.00 Prajuokink mane (k.). 9.00 Gyvenimo spalvos (k.). 10.00 Amerikos talentai VI. 11.00 Kalbame ir rodome. 12.00 Ekstrasensai detektyvai (k.). 13.00 „Muchtaras sugrižimas“ (k.). 14.00 „Laukinis“ (k.). 15.00 „Raudonas dangus“. Ser. 16.00 Ekstrasensų mūšis. 17.00 „Muchtaras sugrižimas“. Ser. 18.00 Žinios. 18.25 „Laukinis“. Ser. 19.25 Auksarankiai. 20.00 Žinios. 20.25 Pliusai minusai. 20.30 Savaitės kriminalai. 21.00 „Hitler Kaput!“ Komedija. 2008. Rusija, Ukraina. 22.50 Amerikietiškos im- tynės. 23.50 Mitų griovėjai (k.). 0.50 „Laukinis“ (k.). 1.50 Bamba (S